

Αθήνα, 16/12/2024

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς
Υπουργό Ανάπτυξης

ΘΕΜΑ: Πανάκριβο και φέτος το εορταστικό τραπέζι για τα νοικοκυριά

Σύμφωνα με έρευνα του ΙΝΚΑ/Γενική Ομοσπονδία Καταναλωτών Ελλάδας, το κόστος του χριστουγεννιάτικου τραπεζιού για φέτος είναι κατά περίπου 10% πιο ακριβό σε σχέση με το 2023. Η έρευνα αφορά στο κόστος για μια τετραμελή οικογένεια, και δεν περιλαμβάνει την τιμή του λαδιού, και του ρεύματος.

Αναλυτικά, το κόστος του φετινού εορταστικού τραπεζιού φτάνει τα 156,02 ευρώ, ενώ πέρυσι είχε κοστίσει 146,55 ευρώ, με το κόστος του φετινού εορταστικού τραπεζιού να ανέρχεται φέτος στα 39 ευρώ ανά άτομο. Στην έρευνα αναφέρονται αναλυτικά οι ποσότητες και οι τιμές των βασικών ειδών που απαιτούνται για το τραπέζι.

Σύμφωνα ρεπορτάζ των ΜΜΕ, παρατηρούνται αυξομειώσεις στις τιμές των κρεάτων σε σύγκριση με πέρυσι, ανάλογα με το είδος που θα επιλέξουν. Από την τελευταία έρευνα της ΕΛΣΤΑΤ προκύπτει ότι, λόγω των ανατιμήσεων, υπήρξε μείωση της κατανάλωσης σε όλα τα είδη διατροφής μεταξύ 2022 και 2023, με τις ποσότητες να μειώνονται σε προϊόντα, όπως ελαιόλαδο, οινοπνευματώδη ποτά, ψάρια, ρύζι, τυρί, κρέας και αυγά. Η τάση αυτή συνεχίζεται και το 2024, καθώς οι αυξήσεις τιμών στα τρόφιμα και τα βασικά αγαθά ξεπερνούν το 30% τα τελευταία τρία χρόνια. Ιδιαίτερο παράδειγμα αισχροκέρδειας αποτελούν οι ανατιμήσεις στα τυριά, όπου οι τιμές ανά κιλό φτάνουν πάνω από 20 ευρώ, ξεπερνώντας ακόμη και τις τιμές του μοσχαρίσιου κρέατος και του αρνιού.

Η αίσθηση της ακρίβειας δεν εξαρτάται μόνο από τις τιμές των προϊόντων ή τον μέσο όρο των τιμών, αλλά και από τις ανάγκες κάθε οικογένειας. Η ακρίβεια συνδέεται άμεσα με το ύψος των εισοδημάτων και την αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών, η οποία στην Ελλάδα είναι η χαμηλότερη στην Ευρώπη μετά τη Βουλγαρία, σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat για το 2023. Αυτό σημαίνει ότι για τους πολίτες με μέσο ετήσιο μισθό 17.000 ευρώ, οι τιμές στα σούπερ μάρκετ είναι ακριβές.

Η συγκράτηση του πληθωρισμού στο 0,5% κατά μέσο όρο στις αλυσίδες σούπερ μάρκετ σε σχέση με το 2023 δεν παρέχει ουσιαστική ανακούφιση, όταν από το 2022 υπάρχουν διψήφιες αυξήσεις. Εξάλλου, σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, οι πραγματικές αμοιβές στην Ελλάδα από το τέλος του 2019 έως τα μέσα του 2023 όχι μόνο δεν αυξήθηκαν, αλλά μειώθηκαν ελαφρώς, με πτώση γύρω στο 2% έως 3%.

Η μείωση αυτή οφείλεται στην εκρηκτική αύξηση του πληθωρισμού από το 2020 και έπειτα. Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, οι τιμές των τροφίμων αυξήθηκαν σωρευτικά κατά πάνω από 30%,

ενώ η ενέργεια κατά 24%. Οι ανατιμήσεις αυτές «ακύρωσαν» τις οποιεσδήποτε ονομαστικές αυξήσεις στις αμοιβές των Ελλήνων, οι οποίες, σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, ήταν μικρότερες από 20%.

Παρά το γεγονός ότι ο μεσοσταθμικός πληθωρισμός στα σούπερ μάρκετ είναι χαμηλότερος από τον γενικό πληθωρισμό των τροφίμων, οι καταναλωτές στην Ελλάδα, που συνεχίζουν να λαμβάνουν χαμηλούς μισθούς παρότι έχει τελειώσει η μνημονιακή περίοδος από το 2019, συνεχίζουν να δυσκολεύονται και να ανησυχούν για τις τιμές στα ράφια. Όπως αναφέρει έρευνα του MEGA, μια τετραμελής οικογένεια χρειάζεται από 700 έως 1.110 ευρώ το μήνα για τα βασικά ψώνια στο σούπερ μάρκετ και στο κρεοπωλείο. Οι ερωτώμενοι υπολόγισαν το ποσό της μηνιαίας δαπάνης για τα ψώνια του νοικοκυριού στο σούπερ μάρκετ στα 329 ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 5% σε σχέση με πέρυσι, και καταγράφοντας την υψηλότερη τιμή των τελευταίων τεσσάρων ετών.

Την ίδια στιγμή, τα κέρδη των μεγάλων ομίλων σούπερ μάρκετ βρίσκονται σε ιστορικά υψηλά επίπεδα. Σύμφωνα με έρευνα της ICAP για το 2022, μια χρονιά με υψηλό πληθωρισμό, όπως και το 2023, οι τέσσερις πρώτες από τις έξι πιο κερδοφόρες εταιρείες στον κλάδο των τροφίμων και ποτών ήταν αλυσίδες σούπερ μάρκετ.

Οι μεγάλοι όμιλοι σούπερ μάρκετ στην Ελλάδα είχαν συνολικό τζίρο περί τα 12 δισ. ευρώ για το 2023, ενώ μαζί με τους μικρότερους του κλάδου, ο συνολικός τζίρος ξεπέρασε τα 15 δισ. ευρώ. Ενδεικτικά, μια κερδοφόρα αλυσίδα σούπερ μάρκετ στην ελληνική αγορά παρουσίασε το 2022 καθαρά κέρδη ύψους 58,1 εκατ. ευρώ, ενώ το 2023, παρά τις πιέσεις για συγκράτηση των τιμών, τα καθαρά κέρδη αυξήθηκαν κατά 66,7%, φτάνοντας τα 97 εκατ. ευρώ.

Ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδας είχε αναφερθεί το 2022 στο φαινόμενο του «πληθωρισμού της απληστίας», και είχε ζητήσει εντατικοποίηση των ελέγχων για την καταπολέμηση της αισχροκέρδειας. Παρά τις δικαιολογίες των ομίλων για τις ανατιμήσεις στην παραγωγική αλυσίδα και τις συνακόλουθες στρεβλώσεις στην ελληνική αγορά, οι παρεμβάσεις της κυβέρνησης με αίτημα για «πάγωμα» των περιθωρίων κέρδους στα σούπερ μάρκετ έχουν μηδενικό αποτέλεσμα και κρίθηκαν ανεπαρκείς.

Βάσει των ανωτέρω δεδομένων, υφίσταται η ανάγκη για δραστική πολιτική παρέμβαση στο φαινόμενο της αισχροκέρδειας των μεγάλων ομίλων. Η ουσιαστική αδιαφορία της κυβέρνησης για την κατάσταση προκαλεί ακόμα μεγαλύτερη κοινωνική οργή. Μια παρέμβαση υπέρ των πιο ευάλωτων κοινωνικών ομάδων είναι, όχι μόνο αναγκαία, αλλά και δίκαιη, καθώς τα σούπερ μάρκετ κινδυνεύουν να γίνουν εστίες αποσταθεροποίησης για οποιαδήποτε οικονομική πολιτική στήριξης των νοικοκυριών.

Τα μέτρα που λαμβάνονται από την κυβέρνηση σπασμωδικά, όπως τα ονομαζόμενα «καλάθι του νοικοκυριού», «καλάθι του Άη Βασίλη», «καλάθι σχολικών ειδών», κ.ά. δεν έχουν ουσιαστικά τιθασειύσει την ακρίβεια και την εκμετάλλευση προς τους καταναλωτές μέσω της αισχροκέρδειας, κυρίως στα τρόφιμα, ειδικά σε καιρούς έντονης οικονομικής πίεσης.

Το δημόσιο συμφέρον πρέπει πάντα να υπερτερεί έναντι του ιδιωτικού, για να υπάρξει ουσιαστική αλλαγή, και οι πολίτες να ανακουφιστούν οικονομικά. Βάσει, λοιπόν, των παραπάνω:

Επειδή, τα υπερκέρδη των ομίλων σούπερ μάρκετ αποτελεί παράγοντα αποσταθεροποίησης των οικονομικών πολιτικών που στηρίζουν τα νοικοκυριά,

Επειδή, τα υπερκέρδη των ομίλων έχουν φτάσει σε δυσθεώρητα ύψη εις βάρος των καταναλωτών,

Επειδή, μια οικογένεια ξοδεύει έως και 1.100 ευρώ μόνο για τα βασικά είδη, όπως τρόφιμα, που αποτελούν ανελαστικά προϊόντα, την ώρα που οι μισθοί παραμένουν καθηλωμένοι σε χαμηλά επίπεδα,

Επειδή, ούτε με παρεμβάσεις, που δεν αγγίζουν τον πυρήνα του προβλήματος της συνεχιζόμενης ακρίβειας που πλήττει τα νοικοκυριά, όπως αυτά που λαμβάνονται με τη μορφή «καλαθιών», ούτε με την εφαρμοζόμενη επιδοματική πολιτική δεν επιλύεται το ζήτημα της ακρίβειας,

Ερωτάται ο κ. Υπουργός:

1. Τι μέτρα θα λάβει για την πάταξη των φαινομένων αισχροκέρδειας των μεγάλων ομίλων σούπερ μάρκετ;
2. Τι μέτρα θα λάβει για τις τιμές των βασικών προϊόντων στα σούπερ μάρκετ ενόψει του εορταστικού τραπεζιού;
3. Τι μέτρα θα λάβει για τη συστηματική και συχνή διενέργεια επιτόπιων ελέγχων στα σούπερ μάρκετ στο πλαίσιο της πάταξης της αισχροκέρδειας;

Ο ερωτών βουλευτής

Αποστολάκης Ευάγγελος